

Overzicht ronde 2, 13.30 - 14.30 uur

Masterclasses

De masterclasses worden gegeven in de 2e en de 3e ronde. Kies je een masterclass, dan kun je dus geen andere lezing, college of workshop meer kiezen in de 2e en 3e ronde.

2.1 **Persoonsgerichte zorgtheorie in de praktijk van de Reigershoeve**

Persoonsgerichte zorg is hét streven in de verschillende kwaliteitskaders. Maar hoe breng je dit eigenlijk in de praktijk? Wat betekent persoonsgericht zorgen voor de manier waarop je bijvoorbeeld naar mensen met dementie kijkt, het contact met hen aangaat en hoe je hen ondersteunt bij een zinvolle invulling van de dag? Hoe werk je daadwerkelijk vanuit de relatie?

Een belangrijke voorwaarde voor persoonsgerichte zorg is goed leiderschap. Maar wat is dan goed leiderschap in het licht van persoonsgerichte zorg, waarbij je als leidinggevende ruimte moet geven aan medewerkers om zich steeds weer opnieuw af te stemmen op de behoeftes van bewoners?

In deze masterclass trekken het Trimbos-instituut en Stichting Reigershoeve gezamenlijk op om verzorgenden én leidinggevendenden te inspireren bij de vertaling van de persoonsgerichte zorgtheorie naar de praktijk. We benutten de inzichten van tien jaar monitoring in de verpleeghuiszorg voor mensen met dementie (Monitor Woonvormen Dementie). Die maken we concreet aan de hand van de visie en aanpak van de Reigershoeve, een kleinschalige woonzorgboerderij voor 27 mensen met dementie. Op de Reigershoeve is persoonsgerichte zorg, gericht op de individuele behoeftes en wensen van bewoners, hét startpunt. Door continue coaching van het zorgteam, veel ruimte voor inspraak en ontwikkeling van medewerkers en een 'Gewoon Doen!-cultuur', is de Reigershoeve in staat om écht de unieke mens in de persoon met dementie te zien en af te wijken van de gebaande paden.

Bernadette Willemse, programmahoofd Ouderen Trimbos-instituut en Dienneke Smit, initiatiefnemer De Reigershoeve

2.2 **Je implementatie een stap verder brengen. Samen aan de slag met theorie en praktijkervaringen.**

Ben je werkzaam in de langdurige ouderenzorg en ondervindt je barrières bij het implementeren van oplossingen, interventies, werkwijzen of zorgtechnologie? In deze masterclass zetten we stappen om dat op te lossen. De masterclass bestaat uit 3 delen. Eerst introduceren we een model dat gebaseerd is op gerenommeerde implementatieliteratuur en op ervaringen van de Academische Werkplaats Ouderen van Tranzo. Daarna delen de deelnemers aan de masterclass hun implementatie-ervaringen met de andere deelnemers van de workshop. We focussen ons op de belangrijkste successen en de punten waar het mis ging. We plaatsen vervolgens alle ervaringen in het model en reflecteren gezamenlijk op deze opbrengst.

Daarna gaan we uiteen in kleinere groepen. De deelnemers gaan (onder begeleiding) aan de slag met elkaars problematiek, met als doel dat iedereen naar huis gaat met een maatwerkplan. Tot slot presenteert iedere groep kort die maatwerkplan. Wij verzoeken de deelnemers aan deze masterclass om concrete ervaringen en echte barrières mee te nemen uit hun dagelijkse praktijk. **Katrien Luijkx**, bijzonder hoogleraar ouderenzorg en senior onderzoeker, **Meriam Janssen**, onderzoeker, **Lieke de Jong**, medewerker onderwijsontwikkeling, en **Willeke Vos**, promovenda/science practitioner Tilburg University

2.3 **Design Thinking: creatieve methodes om oplossingen te ontwikkelen**

Design Thinking is een manier van iteratief en innovatief werken uit de ontwerpwereld. Deze manier van werken leent zich goed voor complexe vraagstukken, 'fuzzy problems' en gebruikt creatieve methodes om samen met eindgebruikers het probleem uitgebreid te verkennen en de oplossing samen te ontwikkelen.

In deze masterclass geven Sandra Suijkerbuijk en Lotte Cornelisse een introductie over Design Thinking en lichten zij toe vanuit welke kernwaarden er gewerkt wordt. Zij doen dat met praktische voorbeelden uit de praktijk en uiteraard ga je ook zelf aan de slag. Want Design Thinking gaat niet alleen over denken, maar vooral ook over doen!

Sandra Suijkerbuijk, senior onderzoeker en **Lotte Cornelisse**, senior adviseur Vilans

Lezingen

Iedere lezing bestaat uit 2 delen van een half uur.

2.4 **Effecten van licht op gedragsproblemen**

Wat is het effect van licht op gedragsproblemen en neuropsychiatrische symptomen bij bewoners van Korsakovcentrum Slingsdael? Daar heeft psycholoog Misha Oey onderzoek naar gedaan. In deze lezing vertelt zij over de effecten van het inzetten van een dynamische lichtinstallatie, onder meer in de domeinen apathie, ontremd gedrag, gedrag 's nachts en eetgedrag. Dat heeft ook gevolgen voor de belasting van de zorgverleners.

Misha Oey, onderzoeker Korsakovcentrum Slingsdael

2.4 **Etnografisch onderzoek naar verandering in organisaties**

Complexe organisatievraagstukken zijn beter te begrijpen 'van binnenuit': vanuit het perspectief van de betrokkenen, door de alledaagse praktijk van dichtbij te observeren en diepgravend te bestuderen. Resultaat van dergelijk etnografisch onderzoek: voor betrokkenen tegelijk herkenbare en verrassende en soms confronterende inzichten. Zoals: waarom verloopt een organisatieverandering net anders dan gedacht? Hoe komt het dat er juist meer differentiatie ontstaat naarmate je steviger op integratie stuur? Hoe kan het dat medewerkers bij een beleidswijziging 'ja zeggen' en 'nee doen'? In deze lezing laat Sierk Ybema met voorbeelden uit etnografisch onderzoek naar interventies in zorginstellingen de meerwaarde van dit type onderzoek zien en geeft hij en passant enkele veranderlessen.

Sierk Ybema, associate professor VU Amsterdam en professor in Organisatiestudies Anglia Ruskin University

- 2.5 **Van wetenschap en praktijkkennis naar een toolkit Prader-Willi syndroom**
Over het gedrag en de begeleidingsbehoefte van volwassenen met het Prader-Willi syndroom is al veel kennis beschikbaar. Wetenschappelijke kennis, maar ook veel zorgvuldig en jarenlang opgebouwde praktijkkennis. Op basis van deze twee belangrijke kennisbronnen ontwikkelt Vilans in opdracht van het Prader-Willi Fonds een toolkit voor begeleiders en naasten, in nauwe samenwerking met een co-creatiegroep van professionals en naasten. In deze lezing vertelt Marieke Meppelder hoe ze dat hebben aangepakt en krijg je een eerste inkijkje in de toolkit.
Marieke Meppelder, onderzoeker Vilans
- 2.5 **Onderhandelen in zorgnetwerken: van verdelen naar integreren**
Beleidsveranderingen hebben het zorgsysteem veranderd van een vraaggestuurd in een onderhandelings-gestuurd systeem. Gesprekken met gemeenten, zorgorganisaties, cliënten en hun informele zorgverleners bepalen welke zorg nodig is en hoe deze wordt georganiseerd. Maar: goed onderhandelen is niet zo gemakkelijk. Onderhandelingen kennen namelijk twee valkuilen. Enerzijds kunnen partijen te veel nadruk leggen op het eigen belang, anderzijds kunnen zij juist te veel rekening houden met elkaar. In deze lezing presenteert Bianca Beersma een onderzoek dat laat zien dat onderhandelingen ook kunnen leiden tot zogenaamde integratieve oplossingen: win-win oplossingen. Ze gaat in op theorie en empirisch onderzoek en koppelt dit aan de zorgcontext. Wat leer je hiervan voor onderhandelingen in de zorg?
Bianca Beersma, hoogleraar organisatiegedrag VU
- 2.6 **Mock-Up als leerhuis voor de ontwikkeling van smart homes voor de langdurige zorg**
Een model-appartement met technologie die in dienst staat van de mens en de zorg die hij of zij nodig heeft. Dat is Mock-Up dat Academy het Dorp ontwikkelde in samenwerking met Siza. Ervarensdeskundigen, zorgprofessionals, designers en ontwikkelaars uit het bedrijfsleven werken met elkaar aan de (integratie van) technologische oplossingen voor mensen met verschillende beperkingen. Dat levert innovaties op die goed zijn voor de bewoner, voor de zorgprofessional die geïntegreerd zijn met andere technologie. In deze lezing licht Jorrit Ebben de werkwijze en het onderzoeksprogramma toe en presenteert hij de eerste opvallende onderzoeksresultaten.
Jorrit Ebben, directeur Academy het Dorp
- 2.6 **Het Expertisecentrum van Thebe**
Thebe bouwt sinds het najaar van 2018 aan een Thebe-breed Expertisecentrum: een plek waar we kennis over de verschillende expertisegebieden bundelen en van waaruit we deze kennis als een olievlek verder verspreiden onder medewerkers. Thebe trekt meerdere jaren ervoor uit om het Expertisecentrum tot volle bloei te laten komen. Olga van Rijn en Kirsten Jacobs geven in deze lezing een toelichting op de ambities en de aanpak van Thebe. Verder horen ze graag andere ervaringen en tips uit de praktijk.
Olga van Rijn, manager Behandeling en Expertisecentrum en Kirsten Jacobs, projectleider Expertisecentrum Thebe

Colleges

- 2.7 **Handelingsverlegenheid en het belang van kennis met een kleine k**
Hoe komt het dat er veel kennis voor de praktijk beschikbaar is, maar in diezelfde praktijk medewerkers regelmatig ervaren dat hun kennis tekortschiet? Jeroen Zomerplaag deed onderzoek hiernaar. Hij interviewde medewerkers, analyseerde observaties, bestudeerde literatuur over complexiteit en normatieve professionalisering en onderzocht met medewerkers manieren om met handelingsverlegenheid om te gaan. In dit college bespreekt hij de betekenis van kennis met een kleine k: kennis die professionals zelf continu ontwikkelen op basis van hun ervaringen, door te

reflecteren en in interactie met collega's en cliënten. Hij gaat ook in op belemmerende en bevorderende factoren voor de ontwikkeling van kennis met een kleine k en het samenspel met kennis die je uit onderzoek, publicaties en scholing haalt.

Jeroen Zomerplaag, manager zorgbeleid, kwaliteit & veiligheid Philadelphia

2.8 **Toelichting kennisbeleid ministerie van VWS**

Inhoud volgt

Theo van Uum, directeur Langdurige Zorg ministerie van VWS

Workshops

2.9 **De weg naar subsidie? Zoek het hier uit!**

Nog niet zo veel ervaring met het aanvragen van subsidies? Of loop je ergens tegenaan bij het aanvragen? In deze workshop leer je waar je op kunt letten als je een passende subsidieaanvraag schrijft. Met de andere deelnemers stap je in de rol van een projectgroep, die ZonMw heeft uitgenodigd om een subsidieaanvraag in te dienen. Samen met de projectgroep bereid je de eerste fase van de aanvraag voor. Daarna ben je lid van de beoordelingscommissie en beoordeel je de ideeën van andere projectgroepen. Aan het einde van deze interactieve workshop ga je naar huis met handige tips en de do's en don'ts voor het aanvragen van subsidies. Een goede voorbereiding is het halve werk!

Nienke van Doesburg, programmasecretaris ZonMw

2.10 **Persoonsgerichte Zorg, twaalf gewetensvragen**

Wat vinden mensen die gebruikmaken van langdurige zorg en hun begeleiders belangrijk in de ondersteuning? De analyse van meer dan 1100 persoonlijke ervaringen leidde tot 12 waardengebieden: onderwerpen die het verschil maken tussen de ervaring van routinematige of persoonsgerichte ondersteuning. Voor elk waardengebied werden voor de praktijk drie sets van vragen uitgewerkt: één vanuit het perspectief van de mensen zelf, één vanuit het perspectief van mantelzorgers en één vanuit het perspectief van professionele hulpverleners. In deze workshop gaat Wil Buntinx na wat die vragen in jouw situatie kunnen betekenen voor kwaliteitsverbetering. Je ontvangt bovendien een samenvatting van het projectrapport met de vragen.

Wil Buntinx, directeur Buntinx Training & Consultancy

2.11 **Als het thuis (even) niet meer gaat**

We weten het allemaal: ouderen willen en blijven zo lang mogelijk thuis wonen. Maar wat te doen als het thuis (even) niet meer gaat? De behoeften van de cliënt en diens naasten zijn complex. Huisarts, wijkzorg en andere behandelaars in de eerste lijn moeten steeds meer samenwerken. Een oplossing voor deze veranderde zorgbehoefte kan zijn inzet van expertise uit het verpleeghuis, dat al van oudsher integrale en multidisciplinaire zorg biedt. Wat gebeurt er als 'het (even) niet meer gaat'. Welke behoeftes zijn er dan en hoe wordt daarin voorzien? Henriëtte van der Kloet en Wanda Rietkerk nemen je in deze workshop mee hoe het UNO-UMCG hierop antwoorden probeert te vinden, met een team van professionals, cliëntvertegenwoordiging en wetenschappers. En ze zijn benieuwd naar andere ervaringen!

Henriëtte van der Kloet, adviseur Implementatie Universitair Netwerk Ouderenzorg UMCG en Wanda Rietkerk, specialist ouderengeneeskunde

- 2.12 **Betekenisvolle deelname in social work onderwijs**
Samenwerken met ervaringsdeskundigen in onderwijs en onderzoek wordt steeds belangrijker en past bij de waarden van inclusie en empowerment. De LFB en de Hogeschool Utrecht werken hierin op verschillende manieren samen. Bijvoorbeeld door samen te participeren in het driejarige internationale project Inclusive CampusLife (ICL) en door de betrokkenheid te vergroten van ervaringsdeskundigheid bij onderwijs- en onderzoeksactiviteiten binnen de opleiding social work. Eén van de manieren waarop Hogeschool Utrecht binnen haar nieuwe bachelor social work vorm tracht te geven aan hun speerpunt 'ervaringskennis'. In deze workshop delen LFB en Hogeschool Utrecht hun ervaringen en laten ze je vooral zelf ervaren hoe ze dat doen.
Sascha van Gijzel, docent-onderzoeker Hogeschool Utrecht, en Caron Landzaat, ervaringsdeskundige co-docent
- 2.13 **Onderzoek doen in verbinding met de praktijk: hoe zorg je voor gelijkwaardige communicatie met participanten met heel uiteenlopende achtergronden?**
'De Sensatie van een Goed Leven' onderzoekt prikkelverwerking bij mensen met een Autismespectrumstoornis (ASS) en een Verstandelijke Beperking (VB). Het doel: wetenschappelijke, professionele en ervaringskennis samenbrengen om een praktische aanpak te ontwikkelen. Door middel van participatief actie-onderzoek doet een breed netwerk van rond de 80 betrokkenen hieraan mee, vanuit hun professie, ervaring of beide (mensen met autisme, ouders, begeleiders, leerkrachten, wetenschappers, behandelaren, opleiders). Gelijkwaardigheid in de communicatie is een must. In deze workshop laat Jeanet Landsman zien hoe ze dat aanpakken, wat goed gaat en wat beter kan. Daarna ga je zelf aan de slag met 'gelijkwaardigheid in communicatie'. Wat betekent dit concreet voor jou? Laat je verrassen en doe mee!
Jeanet Landsman, senior onderzoeker en projectleider
- 2.14 **Integraal kennisbeleid vanuit de VGN: traject Samen werken aan kennis als voorbeeld**
Vanaf 2005/2006 voert de VGN een integraal kennisbeleid waarin onderzoeksbeleid, kennismanagement en opleidingsbeleid met elkaar verbonden zijn. Want: om hun zorg- en ondersteuningstaken goed te kunnen vervullen, hebben professionals state of the art kennis nodig en dat vraagt om een goed lopende kennisstroom tussen onderzoekers, docenten en professionals. Marion Kersten licht in deze workshop het traject 'Samen werken aan kennis' toe, een voorbeeld van deze co-creatieve werkwijze.
Marion Kersten, senior beleidsmedewerker VGN en Devie Rusch, beleidsmedewerker VGN
- 2.15 **Samenwerking tussen onderzoekers, ervaringsdeskundigen en professionals tijdens wetenschappelijk onderzoek: serious game 'Jij & Ik'**
Gevoelens en gedachten zijn bepalend voor ons gedrag. Het vermogen om onze gevoelens en gedachten, die van anderen en het effect hiervan op relaties te begrijpen en te interpreteren, is 'mentaliseren'. Mentaliseren leidt tot begrip voor jezelf en voor de ander. Het verbetert de communicatie. Niet goed mentaliseren kan leiden tot misverstanden en conflicten. Volwassenen met een licht verstandelijke beperking (LVB) hebben over het algemeen moeite met mentaliseren, wat kan leiden tot sociale problemen en problemen met stressregulatie. Een innovatie om mentaliserende vaardigheden te verbeteren is met een serious game, een computerspel dat leuk en leerzaam is. We lichten in deze workshop de ontwikkeling van de serious game 'Jij & Ik' (www.socialerelatiesenict.nl) toe, in samenwerking met ervaringsdeskundigen van onder andere Ons Tweede Thuis.
Mirjam Wouda, Orthopedagoog & GZ-psycholoog, EMDR-therapeut bij Ons Tweede Thuis, Suzanne Derks, Onderzoeker aan de VU en Mark Meekel, ervaringsdeskundige